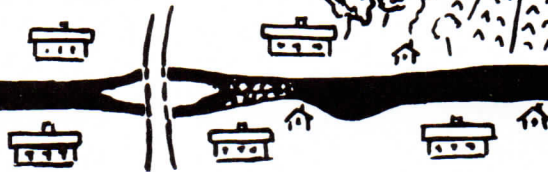

Hoskelaiset

SUKUSEURAN
JÄSENLEHTI

15.12.2000

N:o 18

Viipuri-Vahviala matkalaisia Monrepoon puistossa

Vuoden 2000 päätyessä

Ensimmäinen uuden tuhatluvun vuosi alkaa olla päätymässä. Vaikka emme tätä vuosilukujen historiallista vaihtumista kovin vakavasti ottaisikaan, liittyy siihen monia ajatuksia kiehtovia tapahtumia. Roomalaiskatoniselle maailmalle vuosi 2000 on monine pyhiinvaelluksineen ollut pyhä vuosi, jolloin miljoonat ihmiset palaavat ihmiskunnan historiallisille tapahtumipaikoille.

Meille Koskelaisten Sukuseuran jäsenille, kuten muillekin karjalaisille, on viimeisen kymmenen vuoden aikana muodostunut omaksi pyhiinvaelluskohteeksi menetetty Karjala. Sinne, Viipuriin ja Vahvialaan, sukumme syntysijoille teimme tänäkin vuonna retken.

Useimmat Seuran vanhemman polven jäsenistä ovat lähtöisin Vahvialasta ja Viipurin maalaiskunnasta, vajaan 20 kilometrin päästä Viipurin linnasta. Tänä päivänä saatettaisiin entisissä oloissa asuen olla jo viipurilaisia. Siksi Viipuri on meille kaikille tärkeä entisenä kunnan, seurakunnan ja kaupan keskuksena. Viipurissa kävi moni myös koulua tai oli siellä työssä. Viipuri oli Suomen toiseksi suurin kaupunki ja koko Karjalan maakunnan keskus. Tästäkin syystä Viipuri on meille yhä tärkeä.

Muutaman tunnin pysähdyksen aikana ei monikaan ennätä ja osaa tutustua kauniiseen vanhaan Viipuriin, jonka erikoislaatuisuus linnoineen, vallinneineen ja hienoine arkkitehtuureineen on vieläkin näkyvissä. Meillähän ei myöskään enää juuri ole sellaisia vanhoja viipurilaisia, jotka voisivat toimia siellä oppaina. Tätä ajatellen olemme ottaneet tähän numeroon lyhennelmänä ensimmäisen osan vuonna 1925 ilmestyneestä pienestä matkaoppaasta ”Päivä Viipurissa”.

Seuran ensi vuoden ohjelmassa on sääntömääräinen, joka toinen vuosi pidettävä sukukokous. Tällä kertaa se pidetään Porvoossa Kiialan kartanossa lauantaina 8.9.2001. Lehtemme ensi keväänä ilmestyvässä seuraavassa numerossa esitellään vielä kokouspaikkaa ja kartanon historiaa, mutta jo nyt kannattaa merkitä kokousaika kalenteriin.

Sukuseuramme jäsenistön vahvan rungon muodostavat edelleenkin ne vanhat jäsenet, jotka ovat saaneet viettää elämänsä ensimmäiset vuodet Karjalassa. Valitettavasti heidän joukkonsa harvenee vuosien myötä, joten meillä kaikilla ja etenkin vanhemmalla polvella on suorastaan velvollisuus pitää yllä sukusiteitä ja karjalaista verenperintöä. Koskelaisten Sukuseura ja tämä lehtemme ovat juuri sitä varten. Sekä läheisiä että kaukaisempia sukulaisia tavatessamme onkin syytä muistuttaa seurasta sekä sen jäsenyyden merkityksestä sukua yhdistävänä tekijänä. Ja pankaa myös muistonne paperille tai levykkeelle. Lehtemme julkaisee mielellään muistelmia ja valokuvia ”vanhoista hyvistä ajoista” ja vuosien kultaamista muistoista.

Toivotan kaikille jäsenille ja lehtemme lukijoille Rauhaa Joulua ja kaikkea hyvää alkavalle uudelle vuodelle!

Heikki Koskelainen

Koskelaisten kotiseutumatka 12.8.2000

Päivän kestävät kotiseutumatkat joudutaan aloittamaan aamuvarhaisella, että ehdittäisiin ajoissa rajan yli ja kaikkiin suunniteltuihin kohteisiin. Tälläkin kertaa Ojalan Onnikka lähti Helsingistä kello kuusi. Tälläkin kertaa oli aamuvirkkuja matkalaisia lähdössä Helsingistä puoli autollista, Porvoossa tuli lähes yhtä paljon lisää ja Leikarissa auto olikin käytännössä jo täynnä.

Monrepoon puistossa. Heikki, Henri ja Anu-Leena.

Bussinkuljettaja, Hannu ja Mikko

Rajan toisella puolella Tervajoella tuli mukaan Mihail (Mikko) Kostalomov, entinen Monrepon puutarhainsinööri, joka Viipuriin tultua kertoi meillemme asiantuntevasti kartanon ja puiston historiasta sekä omistajasukujen vaiheista. Vaikka päärakennus ja entinen kirjasto olivatkin pahasti rappeutuneet, antoi puisto mielikuvan kartanon menneestä loistosta.

Esikaupunkikierroksen jälkeen ajettiin keskustaan lounaalle. Ennakkoon suunniteltu Sue Ellen olikin vaihtunut saman omistajan toiseen, varsin viihtyisään paikkaan. Sen jälkeen oli aikaa silmäillä kaupunkia ja tehdä ostoksia torilla.

Terttu Loven: "Tuosta otan kuvan"

Matka Vahvialan kirkolle kävi Hovinmaan ja Nurminkautta. Vanhemmille matkaajille nämä oli periaatteessa tuttuja, joskin nykymuodossaan vaikeasti tunnistettavia seutuja. Vahvialan hautausmaa Rauhanmaa on nykyään kovin erilainen kuin meidän aikamme. Hautausmaan reunassa olevassa rauhallisessa nurkkauksessa on kuitenkin suomalaisten vainajien muistomerkit. Isänmaan puolesta kaatuneiden muistokiven äärellä hiljennettiin ja laskettiin kukkimppu.

Virkeimmät kävelivät myös kirkonmäelle, jolla Vahvialan kirkosta on jäljellä vain kivijalan rauniot. Aluetta oli edellisenä kesänä suomalaisten toimesta raivattu ja sinne on tukeista pystytetty risti ja kenttälähtäjä.

Ilmi: "Siinä se näkyy"

Viimeinen kohteemme oli Koskelaisten suvun symboli, Koskelan koski, jonka reunalla olevaan kalliioon on hiekkapuhallettu suvun vaakuna. Koskella avattiin myös nykyviipurilaisen hääparin meille lahjoittama vodkapullo, josta otettiin ryppy hääparin onneksi. Sen jälkeen kun oli katseltu maisemia kosken ympärillä ja ihmetelty valtavaa lentomuurahaisparvea kalliolla, jatkettiin matkaa rajalle.

Viipurista lähdettyä ehdimme näyttää passejamme venäläisille kuusi kertaa ennen kuin passit viimeisen kerran kaivettiin esille suomalaisia rajamiehiä varten. Mitä hienoimmassa kesäsäässä tehty retki alkoi olla lopullaan.

Rauhanmaalla siistitään paikkoja ennen kukkatervehdystä

Vahvialan kirkonraunioille pystytetty risti ja kenttälaitari

Kirkonraunioilla keskustellaan menneistä tapahtumista

Päivä Viipurissa

Monet meistä viettivät viime kesänäkin päivän Viipurissa kaupunkiin tutustuen ja menneitä muistellen. Yllättävän paljon keskikaupungilla on vieläkin jäljellä vanhan Viipurin tunnelmaa. Siksi saattaa olla mielenkiintoista tutustua kaupunkiin sellaisena kuin se näyttäytyi matkustajalle 75 vuotta sitten. Oppaana on tällä kertaa Suomen Matkailijayhdistyksen Viipurin osaston v. 1925 julkaisema ja Ilmari Raekallion toimitama lyhyt matkaopas Päivä Viipurissa.

Historiaa

Viipurin tienoilla on aina ollut satama- ja kauppapaikka, jonka ns. vanhan Viipurin sijainti lieene ollut nykyisen Monreposin paikkeilla. Viipurin linnan perusti Tyrgils Knutinpoika v. 1293, mutta varsinaiset kaupunginoikeudet Viipuri sai vasta satakunta vuotta myöhemmin 1403. Ruotsin vallan aika päättyi Isoon vihaan, jonka jälkeen 1720 tultiin Venäjän aikaan. Tätä ennen Viipuri oli ollut 1600-luvulla 3500 hengen asukasmäärällään Ruotsi-Suomen viidenneksi suurin kaupunki Tukholman, Göteborgin, Norrköpingin ja Turun jälkeen.

Kaupungin uusi kukoistus alkoi 1812, jolloin Vanha Suomi liitettiin muuhun Suomeen ja Viipurista tuli läänin pääkaupunki. Voimakas kehitys alkoi kuitenkin vasta 1850-luvun jälkeen mm. Saimaan kanavan (1856) ja Riihimäki-Pietari radan (1870) valmistuttua. Viipuri oli merkittävä satamakaupunki ja sen ulkosatama Uuras oli pohjoismaiden suurin vientisatama. Viipurissa oli runsaasti teollisuutta tupakkasekä saippuatehtaista sahoihin ja konepajoihin saakka. Viipurilaisia sanomalehtiä olivat Karjala, Maakansa, Kansan Työ ja Viborgs Nyheter. Asukasluku oli 1925 jo yli 50000.

Kiertoretkeily keskustassa ja Monrepos'sa

Tässä osallistumme (hiukan lyhennettynä) rautatieasemalta alkavaan retkeilyyn, jonka oppaan mukaan voi mukavasti tehdä tuntitaksalla pika-ajurilla tai vuokra-autolla.

Asematorilta johtaa lounaaseen eräs kaupungin nykyisistä pääväylistä, puuistutuksin varustettu Aleksanterinkatu (myöhemmin Karjalankatu), jonka luoteislaitaa reunustaa Salakkalahden puisto. Tästä puistikosta avautuu kauniina kesäpäivänä varsin soma näköala, jonka taustalla kohoaa linnan juhlallinen silhuetti. Jatkettaessa sitten kulkua eteenpäin saavutaan pian katuristeykseen, missä kaupungin valtaväylä, tuuheaa keskuspuistoa reunustava Torkkelinkatu leikkaa Aleksanterinkadun.

Torkkelinkadun varrella sijaitsee joukko komeita rakennuksia, kuten Helsingin Osakepankin haarakonttorin Kauppapankin, Kansallis-Osake-Pankin ja Suomen Pankin toimitalot. Puistossa on suosittu ravintola Espilä entisten vallien paikalla. Käännyttäessä oikealle ja kuljettua Torkkelinkadun päähän tullaan Kauppatorille, mikä aamupäivisin on varattu maalaistuotteiden kauppapaikaksi. Torin varrella sijaitsee kauppahallirakennus ja lounaissivulla mielenkiintoinen Pyöreä eli Karjaportin torni (kansanomaiset nimitykset Pässinlinna ja Paksu Katariina). Tornin rakennettiin silloisessa kaupunginmuurissa sijainneen karjaportin suojaksi. Viime aikoina rappiolla ollut torni on juuri kunnostettu kahvila-ravintolaksi.

Pyöreän tornin takana kohoaa Pohjoismaiden Yhdyspankin renesanssityylinen talo, jonka julkisivu on toiselle taholle. Ravintolan sisäänkäynnin vastapäätä alkaa kapea Karjaportinkatu, jolle saavuttua on jouduttu varsinaiseen vanhaan kaupunkiin. Kadun varrella sijaitsee useita Katariina II:n aikaisia 2-kerroksisia taloja. Karjaportinkadulla on syytä pysähtyä sen ja Vesiportinkadun leikkauskohtaan. Tästä avautuu mitä kaunein näköala, jonka taustassa, jyrkän mäen laella, vanha tuomiokirkon kellotorni kunnisperteisenä kohoaa. Karjaportinkadun jatkeena on Pohjois-Vallikatu, joka muinaisen kaupunginmuurin paikalla kulkien johtaa vanhalle Raatihuoneen torille.

Pohjois-Vallikadun ja Piispankadun kulmauksessa sijaitsee toiminimi Hackman & Co:n upea toimitalo. Saavuttaessa Vanhalle Raatihuoneen torille kiintyy katse Torkkeli Knuutinpojan pronssiseen patsaaseen, joka on professori Ville Vallgrenin käsialaa. Uljas ritari on pantu katselemaan luomustaan, Viipurin linnaa. Kaupungin museo sijaitsee vanhan raatihuoneen paikalla. Torin laidalla sijaitsee vielä päävahti, minne sotilasosasto iltapäivisin ennen kello viittä marssii soittokuntineen vahdinvaihtoon.

Monrepos

Monrepos'n kuuluisa puisto sijaitsee n. 2 km matkan päässä kaupungin ulkopuolella. Mentäessä sinne maitse jatketaan ensin Turunsillan poikki ja siivutetaan Tervaniemen puisto ja edelleen Pyhän Annan linnoitukseen kuuluvien ns. Haminanporttien kautta vallitusaukeamalle, jolla sijaitsee joukko kasarmeja. Sen jälkeen kuljetaan rautatien yli ja sivutaan vielä osa huvilakaupungin tapaista Saunalahden esikaupunkia.

Monrepos'n puisto kuuluu samannimiseen tilaan, jonka alueista suurin osa on nyttemmin ostettu Viipurin kaupungille. Vain puisto sekä joitakin viljelys-

maita on enää entisten omistajien hallussa. Kartanon historia alkaa varsinaisesti 1770-luvulla, jolloin kenraalikuvernööri Stupitsckin asettui sinne asumaan ja yhdessä puolisonsa (os. Schumacher) ryhtyi puistoa kaunistamaan. Työtä jatkoi keisari Paavalin lanko, sittemmin Wurttembergin kuningas Friedrich Wilhelm Karl ollessaan Viipurin kuvernöörinä 1782-86. Tämän jälkeen Monrepos joutui oppineelle ja runoutta harrastavalle paroni Ludvig Nicolaylle, jonka poika Paul Nicolay, Venäjän lähettiläs Ranskan hovissa, on kuitenkin vasta mainittava puiston varsinaisena luojana. Hän eli loppuikänsä Monrepos'ssa kuollen siellä 89-vuotiaana v. 1866.

Vuonna 1820 rakennettu päärakennus on italialaisen arkkitehti Martinellin käsialaa. Puistossa on luonnon etuja mitä hienostuneemmalla maulla käytetty hyödyksi luotaessa maukkaita ja viehättäviä yksityiskohtia. Monet somat huvimajat suovat lepopaikkoja kävelijälle, kukkuloilla kohoa muistomerkkejä ja polut tarjoavat yhtenäen uusia vaihtelevia näköaloja. Vuosisataiset puut luovat helteelläkin vilpoista varjoaan ja rehevien lehtojen taustana välkkyvät Suomenvedenpohjan sininen selkä. Puiston luoteiskulmalla on jylhien kallioseinien väliin pysytetty kuvanveistäjä Johannes Takasen muovailema kannelta soittavaa Väinämöistä esittävä patsas. Rannan edustalla sijaitsee kapean salmen erottamana tilanomistajain hautausmaaksi eristetty saari linnantyyppisine kappeleineen (Ludvigstein).

Paluu kaupunkiin voidaan vaihteen vuoksi tehdä laivalla. Tällöin sivuutetaan Markovillan aliupseerikoulun valkea rakennus, joka alkuaan rakennettiin venäläistytämisseminariaa varten. Vasemmalla kädellä seuraavat sitten Huusniemen ja Papulan puistot sekä Papulan kaupunginosa, oikealla rannalla taas Pikiruukin huvila-alue, Vekrotniemen saha ja Hiekan esikaupunki. Kaupungissa saavutaan Kauppatorin rantaan.

Mirjam Harjuniemi

Viimeinen evakkoon lähtö 1944

Oli kaunis kesäkuun aamu, jolloin valmisteltiin evakkoon lähtöä kohti tuntematonta. Ajatus oli mennä kävellen lähelle Hämeenlinnaa Harvialaan, jossa Sohvi-täti asui.

Lähtö tapahtui aikaisin aamulla viikkoa ennen juhannusta. Lähdimme vähän ennen kuin ryssä valtasi Viipurin, tiesimme, että kannoilla se on. Lähtijöitä oli enoni Uno, joka haavoittumisen takia oli lomalla rintamalta ja serkkuni Salme, Salmen äiti Maija, minun äitini sekä sisareni Maikki ja minä. Sitten muut: vanha hevonen, huonot kärrit tavaraa täynnä, mitä jäljellä oli. Vielä oli kaksi lehmää, lammas ja lampaan karitsa sekä Toivo-enon melkein uudet lastenvaunut. Salmella ja minulla oli polkupyörät ja omat tavarat oli pakattu tarakalle.

Kesäaamuna minulla oli harmaa villapaita päällä ja paljaat jalat sekä tietenkin hame, joka oli koko matkan ajan päällä. Katselimme pihamaata, koivuja, sireenipensaita ja valkoisia juhannusruusuja, emmekä voineet olla katkomatta oksia ja niin koristettiin lastenvaunut kesän kukilla. Vaunut kiinnitettiin kärryihin ja lampaan karitsa pantiin vaunuihin, eihän se olisi jaksanut kävellä.

Hiljaa lähdettiin ja kun tultiin pappilan kohdalle, siinä vielä seisahdettiin ja katsottiin taakse jäävää kylää. Kyllä siinä vesi silmään tuli. Lähdettiin hiljaisina, suru sydämessä. Häsälään asti tie oli hiljainen, kapea soratie, jossa ylämäissä piti auttaa hevosta kärristä työntäen ja alamäissä taas pidätellen.

Uno sanoi, että mennään serkkujen luo Nutikalle, niin kuin mentiinkin. En tuntenut heitä, mutta muistelen, että emäntää kutsuttiin Ukojärven litaksi. En tiedä, odottivatko Sipilästä tulijoita, mutta ulkona olivat vastassa ja sanoivat heti, että meillä ootta yötä. Harjattiin ensin eläimet ja sitten menttiin tupaan, jossa oli ruuanlaitto menossa. Nälkäkin oli jo.

Nukkumaan mentäessä huomattiin kuinka puhtaat ja siistit oli nukkumapaikat. On jäänyt elämänpituiseksi muistoksi, kuinka hyvin meitä pidettiin. Koskaan ei enää nähty toisiamme, evakkoreissu oli heiläkin edessä. Aamulla vaisuina valmisteltiin taas lähtöä, syötiin vahvasti ja annettiin evästäkin meille mukaan kun oli pitkä matka edessä.

Puolen päivän aikaan alkoivat lehmät väsyä ja ne laskettiin syömään heinäpellon päähän. Mutta sieltä tuli isäntä, vanha mies nyrkkiä puiden ja mölyten: pois, pois sotkemasta heinää. Lähdettiin pois, nurjalla mielellä. Mutta viikon päästä oli isännälläkin lähtö edessä, turhaa oli säästäminen.

Oltiin jo kohtalaisen lähellä Simolaa, kun alkoi kuulua jyryä. Se voimistui ja voimistui, meille tuli hätä. Ymmärrettiin että lentokoneita oli tulossa ja piiloon pitää mennä. Mutta voi mikä paha; metsä oli harvaa, mihin voidaan mennä? Mutta kyllä sinne metsään mentiin, ihmiset puiden alle, eläimet avomaalle. Koneet alkoivat jo näkyä, minä maassa selällä maaten aloin laskea paljonko niitä on ja sain lukumääräksi 44. Jyryä oli sanoin kuvaamaton, suuria pommikoneita mahat miltei puita hipoen lensi yllämme. Ei ihme, että meitä pelotti. Uuno-eno sanoi, että ne pommittavat Simolaa. Voi sitä ääntä ja kauhua, mitä meille nyt tapahtuu? Ei mennyt kauan aikaa, kun koneet tulivat takaisin nyt kevyemmin jyrin.

Me siitä takaisin tielle matkaa jatkamaan. Kiersimme Simolan ja myöhemmin kuulimme, kuinka paha tuhoa Simolan asemaseudun pommituksissa tuli.

Uuno
Hämäläinen

Kuljettiin minkä jaksettiin ja illan suussa etsittiin yöpaikkaa. Ison talon pihaan mentiin ja saatiin jäädä koko porukka, eläimet myös. Kärrin vieressä syötiin eväitä ja syönnin jälkeen mentiin sarraimeen maata. Hyvä oli peti, heiniä alla.

Meillä oli myös kissan pentu mukana korissa, mutta eihän se siellä pysynyt, joten siihen taloon pentu jätettiin, olihan kesä. Aamulla Uuno herätteli meitä pienempiä, joutua pittää tien päälle! Ojassa käytiin pesulla, naama ainakin, sitten syötiin ja taas lähdettiin. Sinä aamuna me yhyttiin isoon Viipurista tulevaan tiehen, mutta voi kauhistus, miten tuonne päästään?

Tie oli täynnä evakkoon meneviä hevosia kuormineen, täyteen lastattuja kärryjä, kakarat kuorman päällä ja eläimet perässä. Oli se näky. Miehet ohjaili he-

vosia, naiset taas hoivaili lehmiä, lampaista ja kaka-roita. Kyllä siihen jonoon päästiin ja kuljettiin sen mukana. Maantiellä sattui kaikenlaista ja me Mai-kin, siskoni kanssa oltiin kovia nauramaan. Ei meidän tarvinnut muuta kuin mulkaista toistemme päälle niin nauru kelpasi. Mutta kyllä meille oltiin vihaisia kun naurettiin, sanoivat "ko ryssä tuloo, nii on naurut kaukana". Mutta minkäs voit, jos naurattaa.

Mutta kyllä meillä hymy hytyi, kun vasenta puolta alkoi tulla vastaan pitkät kolonnat sotilaita. Olivat Viipurin rintamalle menossa ja niitä oli paljon monen kilometrin matkalla. Huudeltiin lykkä tykö sekä Jumalan siunausta ja paljon onnea. Menivät, mutta askel oli raskas. En muista, oliko Viipuri jo silloin vallattu.

Vähän jälkeen puolenpäivän pysäytettiin. Pysähtyi siinä muitakin syömään, juomaan ja vähän lepäämään. Sotilaitakin pysähtyi ja tuli juttusille. Siinä yksi emäntä lypsi lehmiään, mutta lypsi maahan. Tuli siihen upseeri ja sanoi: "Miksi maahan lypsät?" Emäntä: "Käy siihen maata, niin lypsän siun suuhun." Siihen loppui komentelu, upseeri lähti kun kaikki rupe-sivat nauramaan, sillä emännällä ei ollut astioita mi-hin olisi lypsänyt, mutta lehmät piti lypsää.

Iltapäivä meni kolonnassa kulkien ja kun piti alkaa majapaikkaa katsella, huomattiin tien laidassa suuri keltainen talo. Sinne yritettiin, mutta ei meitä otettu vastaan. Syytä ei tiedetty. Vähän matkan päässä löydettiin pienempi talo, joka oli täynnä evakoita; sinne mahtui. Siinä keitettiin puurot vuorotellen ja kattilasta syötiin, tuli siinä korvikettakin keitettyä. Toiset nukkuivat täydessä tuvassa, mutta mie ja Uuno maattiin sarraimessa heinien päällä. Kynnys oli pään alusena ja uni tuli kun väsynyt oli.

Sitten aamulla hyvästeltiin ja taas matkaan. Tultiin kolonnaan, mutta aamupäivällä kun eväitä syötiin, tuli miehiä, jotka määräisivät toiselle tielle. Niin mentiinkin vähän matkaa, mutta oiottiin metsän kautta takaisin, kun Uuno päätti, että samalle tielle mennään.

Tie kulki lähellä junarataa ja annas olla kun tuli juna. Äiti ja Maija-täti pitivät lehmiä narusta kiinni, mutta lehmät pelästyivät ja menivät häntä pystyssä laukaten - ja akat perässä. Oli se näky, ihan meinasi nauruun tukehtua ja taas saatiin nuhteita. Kun juna oli mennyt, rauhoituivat lehmätkin. Lampaat eivät junasta välittäneet, karitsa ei ainakaan, mikäs sillä oli lastenvaunuissa ollessa.

Niin mentiin ja käveltiin. Tuli taas ilta ja piti yösi-jaa katsella. Lähellä rataa löytyi talo, jossa saatiin yöpyä. Hyvähän talo oli, mutta vanha isäntä rupesi minua kyselemään puiaksi. Asiaa mietittiin, toisaalta olisi voinut jäädäkin, mutta omistaan ei raaskinut luopua tai erota. Niin sitä lähdettiin hyvästiltä jättäen, haluttiin olla yhdessä.

Tie oli hiljainen, oli kyllä evakkohevosia, mutta ei enää niin paljon. Päivällä evästä syödessä Uuno tuu-masi, että nyt kun tullaan Uuteenkylään, niin jätetään lehmät sinne. Hän tiesi, että sinne oli muitakin lehmiä koottuna.

Uudessakylässä porukkamme hajosi; äiti ja sisareni menivät junalla Harvialaan. Me loput sekä hevo-nen ja lampaat jäimme. Löydettiin talo, jossa saatiin

majoittua saunaan ja kun kaiken lisäksi oli Juhannusaatto, haluttiin olla se päivä paikallaan. Oli oikein kurja ilma, satoi räntää ja oli kylmä. Olimme ihan tien laidassa ja näimme kuinka Kannakselta päin tuli täysinäisiä evakkokuormia lapset päällimmäisinä, kylmissään, likaisina ja räkäisinä. Tahtoi tulla vesi silmään.

Seuraavana aamuna taas lähdettiin, aamuaikainen oli kun Lahden läpi kuljettiin. Siitä lähtien matkateko oli yksitoikkoisempaa, kun kaikki eivät olleet yhdessä. Ennen Harvialaa jouduttiin vielä yöpymään.

Loppumatka oli väsyttävää, mutta selvittiin kuitenkin. Toiset siellä jo odottivat, onnellisin reissusta oli lampaan karitsa. Siellä saimme kuulla, että Viipuri oli menetetty. Pelotti, mitä kaikkea vielä tulee, tuleeko ryssä tosiaan.

Jälkimmäisinä saimme kuulla katkerat moitteet Toivo-enolta, kun lastenvaunut oli pilalla. Ei tullut kiitosta eläinten kускаamisestakaan, sellaista se on. Vielä: kuka on kulkenut paljain jaloin saman matkan? Kenkiä piti säästää, jos oli niin onnellinen, että omisti kengät.

Kahvikupit Viipurista

Lehtemme uskollinen avustaja Mirjam Harjuniemi on asunut Australiassa jo 41 vuotta. Edellisestä Suomessa käynnistäkin oli kulunut jo 27 vuotta ja niin olivat vuodet vierineet, että meni 56 vuotta ennen kuin hän kesällä 1999 pääsi katsomaan synnyinseutujaan Karjalassa. Näin hän kirjoittaa:

Tapaamani ihmiset ovat usein ihmetelleet sitä, että puhun niin hyvää suomea ikään kuin en koskaan olisi ollutkaan poissa. Minä itse en ole halunnut unohtaa äidinkieltäni vaikka Karjalan murre onkin heikentynyt. Mutta jos puhun jonkun karjalaisen kanssa, niin silloin tulee Karjalan murre kuin itsestään.

Jo Australiasta lähtiessäni päätin käydä Viipurissa. Serkkuni Jouko Valmela hoiti matkan järjestelyt. He olivat kyllä jo alkukesästä käyneet Viipurissa, mutta lähtivät kanssani uudelleen. Mutta minulla oli yksi murhe, aika pahakin, sillä pikkuvarpaassa oli

patti ja kaikki kengät hankasivat kipeästi. Minulla välähti: kävimme sisareni kanssa ostamassa minulle kangaskengät, joihin leikkasin reiän kipeän varpaan kohdalle ja murhe oli poissa.

Jouko sai selville Hannu Koskelaisen ryhmämatkat Viipuriin ja niin järjestyi meidän matka, johon kerääntyi kahdeksan henkeä. Niinpä sitten olimme Lahden torin laidassa seitsemältä aamulla. Siellä jo matkanjohtaja kysyi, että onko australialainen tullut.

Aamu oli kaunis ja oli mukava katsella maisemia, vihreitä niittyjä ja puita, joissa oli jo vähän keltaista; oli ennustettu aikaista syksyä. Jokaista vähän nukutti, ei lähtenyt juttu oikein luistamaan ennen kuin ensimmäisessä pysähdyspaikassa matkanjohtaja tarjosi lasit shampanjaa. Siinä myös vaihdettiin markkoja rupliksi ja maksettiin matkakulut.

Meillä oli monta passintarkastusta rajalla, mutta lopulta oltiin Venäjän puolella. Luonto ei muuttunut, mutta talot muuttuivat röttelöiksi. Tämä ei kyllä ollut yllätys, sillä olin sekä kuullut että nähnyt kuvia naapurin olosuhteista. Tienhaaraan tullessa ei ollut mitään tuttua, ei Sorvalikaan ollut sama, ei torin paikkaa tuntenut vaikka tätini talo sijaitsi torin laidassa.

Vieras oli Viipurin siltakin, mutta linna oli entinen. Kun menimme kaupunkiin, aloin tuntea paikkoja ja muistui sota-aika mieleen.

Yllättävän siistiä oli Viipurissa ja kaupat olivat täynnä tavaraa. Punaisenlähteentorille tultaessa näytti jo tutulta ja automme pysähtyi ostoksilla käyntiä varten. Kuljettaja sanoi ajan, jolloin piti taas olla autolla. Minä olin kuuluttanut, että kahvikuppeja olin tullut ostamaan, sillä Australiassa on monella Viipurista ostetut kupit. Sinistä ja kultaa, niitä olin aina ihailut. Sitten löytyi kauppa, missä kahvikuppeja oli ja koko matkaseurue tuli valitsemaan kupit Australiaan vietäväksi, ja minä olin tyytyväinen.

Torkkelinkadulla poikettiin taidekauppaan, jossa ihastuin tauluun, jossa oli kanoja ja pitihän se ostaa. Poikettiin muihinkin kaappoihin, joku osti aina jotakin ja Jouko vei aina ostokset autoon. Sitten tulimme torille, missä oli pöytiä vierä vieressä täynnä tavaraa. Sieltä ostin Venäjän maatuskoja ja jonkun kauniin huivin. Ostoja piti jo säännöstellä, että mahtuisivat matkalaukkuun. Kauppahalliin ei päästy, koska se oli maanantaisin suljettu, sinne olisin mielelläni mennyt.

Matkan opas Margareta osti ison puskan krysanteemeja. Ajattelin, että mitähän hän noilla tekee, saisihan niitä Lahdestakin. Kotimatalle oli määrä lähteä klo 14. Kuulin kun Jouko jutteli Hannun kanssa, että olisiko mitään mahdollisuutta ajaa Sipilän kautta, tarjosipa lisää maksuakin. Hannu sanoi, että hän on sen asian jo ajatellut valmiiksi, kun Mirjam on tullut Australiasta saakka. Lähtiessä kuljettaja puhui toisille seuralaisille, että jos tehtäisiin matkaan mutka ja ajettaisiin Sipilän kautta. Siihen jokainen suostui, mikäs kiire meillä olisi ollut.

Matkan varrella katselin Hovinmaan kohdalla jokea ja ajattelin, että tuossa joessa olen kouluiässä usein uinut ollessani yhden kesän Hovinmaalla lapsenpiikana. Voi, kun silloin oli ikävä toisten luo Sipilään. Hautuumaalle tultaessa en tuntenut sitä, siinä ei ollut mitään samaa, mitä oli muistissa. Anna, Jouko ja kuljettaja sekä Hannu ja minä menimme hautausmaalle toisten jäädessä auton luo odottamaan. Paikalla, missä ennen oli siunauspaikka, olivat puut kasvaneet enkä tuntenut sitä. Roskaa ja tekokukkia oli kaikkialla. Sitten kävelimme sankarihaudalle. Hannu sanoi, että tässä se on, ja paikalla tunsin, että juureni ovat täällä ja se tunne oli voimakas.

Jatkoimme matkaa ohi kirkon raunioiden ja alas kirkon mäkeä. Tie oli surkeassa kunnossa, mutta silti tunsin sen. Valion maitola oli vastassa, sen minä tunsin. Sitten näkyi mummon talo, punaiseksi maalattu. Oikealla puolella tietä oli Simo Lienan talo, sitten Hannolan paikka takanaan joki, ennen niin kaunis, nyt vain oja. Vasemmalla oli Suurosen talo ja sitten Sipilän silta. Mutta miten surkeassa kunnossa, lankkuja pitkin poikin. Joesta oli jäljellä vain pieni likainen lampi, jota reunustavat puut kumartelivat veden yli. Sitten noustiin mäkeen ja Joukon kodin ohi ja muidenkin talojen paikat tunsin.

Jukamon kaupan edessä oli avoin kolmio, missä nuoret ennen vanhaan tapasivat toisiaan. Mutta itse kauppa oli matalaksi ränsistynyt. Vanha pappila oli

poissa, uutta pappilaa oli uusittu. Siellä olin kesällä 1943 ollut rippikoulussa. Mietteissäni tulimme taikaisin tielle ja matka jatkui passintarkastuksia kohti.

Matkalla Margareta kysyi, että mitä minä tunsin. Sanoin, että tunteeni ovat sekaisin, tunnen ainoastaan olevani karjalainen, ikuinen evakko. Puhuimme Suomen itsenäisyydestä ja kuinka sen puolesta on taisteltu. Lahteen tultuamme halusimme toisiamme ja Margareta ojensi krysanteemipuskan minulle. Kiitos teille Hannu ja Margareta sekä Jouko ja Anna. Muikin seurue oli hyvä. Unohdin, että minulla oli rikkiäiset kengät eikä kukaan kysynyt, miksi tuollaisilla kuljen.

Hannu Koskelainen

Soittajapojan tarinaa

Kuva Uusimaa-lehdessä 16.4.2000

Elettiin asemasodan aikaa talvella 1944 ja sota oli käynyt pitkästyttäväksi. Alettiin järjestää aseveli-iltoja. Näissä illanvietoissa vieraili yleensä rintamalta lomalla olevia sotilaita sekä paikallisia kykyjä. Samalla kerättiin varoja rintamamiesten viihdetarpeisiin.

Tervajoen VPK:n talolla järjestettiin tällainen huvitilaisuus. Ohjelmassa oli itseoikeutetusti palopöytälikkö Eino A. Veijalaisen puhe, jota kukaan ei kuunnellut, mutta ei siitä luopuakaan voinut. Protokolla määräsi, että puheen oli mahdollista ohjelmaan. Vitsit myös kuuluivat kevythenkisiin illanviettoihin. Sellaisen kertojaksi saatiin kylässä arvoon arvaamattomaan noussut katiskantekijä Ville Håkämies. Sujuvasti Ville juttua suustaan suolsikin. Harmi vain, että yleisö ei tiennyt, missä kohdissa jutuille olisi pitänyt nauraa.

Ohjelman viihdepuolella oli mm. lomalla olevien Kasarin setämiesten Arvon ja Kullervon esiintymiset. Arvo persoonallisena käheällä äänellään esiintyi ”korpaaali Möttösenä” ja Kullervo esitti laulelmia. Kullervon ääni oli hyvä ja hänelle veikattiinkin loistavaa laulajan uraa. Pelimannimusiikkiakin ohjelmaan tarvittiin. Sitä saatiin kun Lavosen Eero ja minä

soitimme huuliharppua. Ohjelmanumeromme alkoi tutunomaisella Syysunelmilla päätyen räväkkään Karjalan polkkaan.

Kasarin Kullervon laulajanura päättyi vihollisen luotiin 15.7 Itä-Karjalassa. Minun soittoharrastukseni kärsi melkoisen kolauksen alkuunsa. Soittelinpa keran Viipurista ostamaani vähän käytettyä, mutta muuten hyvin soivaa huuliharppua. Sitä kuunneltuaan isä tokaisi: "Tiiät sie et kaik soittajatha ovat vähä narii." Narreja niin! Kyllä kolahti. Voiko taiteellisten energialähteitten ulos pursuavan nuoren taiteilijan orastavaa tunnetilaa enää paremmin nolata.

Kerran kesän kauniina päivänä ajelin hiekkaa hevosella Hoikanperän takana olevalta hiekkakuopalta Mitikantien kunnostukseen, palkan eteen tietenkin. Istuskelin hiekkakontturin istuimeksi nostetulla peräluukulla mietteissäni. Helteinen sää lienee pehmittänyt aivoni, sillä ajellessani humisella männikkötiellä kuulin, miten männikön humina muuttui soitoksi. Se soi ja soi. Se soi aivan uutta laulua, uutta ja ihmeellistä.

Minäkin soittelin, en niin taivaallisesti kuin tuo hongikko. Soitin vain huuliharppua ja mandoliinia, mutta kuitenkin. Ja olisinkohan minä nyt niitä isän mainitsemia narreja? Soittelin kyllä, mutta välttelin tarkoin isän aikana harjoittelemista. Eihän isän kanta mitenkään tarkoittanut, ettenkö saisi harrastaa soittoa, mutta kun kuitenkin isää on kunnioitettava, niin hänen sanansa oli otettava huomioon. Eihän silloin nuoruudessani missään talossa esimerkiksi vanhempia sinuteltu. Pitkäpiimäinen soittaminen ja etenkin soiton opetteleminen, eihän sen kuunteleminen ole ollut kenenkään korville iloksi. Tuli vaan mieleeni, että minkähän tahdissa se isäkin aikoinaan niitä tyttöjä polkassa pyöritteli. Ettei vaan olisi ollut narrien narrattavana.

Mutta hongikossa kuulemastani musiikista en uskaltanut hiiskua kenellekään. En ennen kuin vasta neljänkymmenen vuoden kuluttua saatuaani aikaan oman sävellyksen Kevätkuulia. Sitä tehdessäni puhaltelivat kevään ahavaiset tuulet pihakoivussa.

Ensimmäisen pelini, vähän käytetyn huuliharpun, olin ostanut jo keväällä 1942. Sitä soittelin, kunnes sain selkärepuullisella lanttuja ja turnipsia hankituksi mandoliinin Jalkasen "soitintehtaalta". Mutta sitten, kun olin saanut oikein kunnan tilin Mitikantien sorastuksesta, oli aika vaihtaa peli parempaan. Annettuani tilistä kohtuullisen osan isälle sain loppurahalla tehdä, mitä itse tahdoin. Eikä siinä muuta kuin polkupyörällä huuliharpun ostoon.

Löytyihän Viipurista musiikkialan liike, Viipurin Musiikkikauppa Oy. Siellä oli peliä jos mitä. Komeita kiiltäväkyllisiä vempaimia. Myyjä antoi luvan kokeilla, mutta miten sitä vieraita vehkeitä suuhunsa.

- "Kokkeilehan isse mite komiast soip. Nii sirisöo ja laulaa ko laulurastas. Eikä oo ryörit tukkees."

Neidin ystävällisyys ja tuttavallisuus aivan häkellytti. Osaspas olla makijantuntune! Aivan kuivilla huulilla sitten hieman puhaltelin ja hyvältäähän äänet korvissa soivatkin. Kun sitten tarkastella huomasi pelin kyljessä komealta kalskahtavan nimen Hohner, ei kaupan syntymiselle ollut estettä. Tosin peli ei ol-

lut sitä luokkaa, mitä olin Lavosen Eerolla nähnyt, mutta kuitenkin kunnan vehje.

Rahaa jäi vielä taskuunkin ja nälkäkin kun jo pääsi yllättämään, niin ei muuta kuin törsäämään ja suuraa päätä Pyöreän tornin eli Pässinlinnan kupeessa olevaan ruokalaan. Siis oikeaan ravintolaan syömään. Tarjolla oli luukeittoa, jota sai ilman kuponkia. Keitto oli aika hyvää. Se oli valmistettu luista, joista ensin oli kaluttu lihat pois, kuten saippualuistakin. Mutta kun sääriluissa ja useissa muissakin luissa oli luuydin, niin makua tuli keittoon, jossa oli oikein perunoita ja joitain mausteitakin. Kun sitten maittavan keiton päälle joi kupin oikeaa korviketta, niin kyllä tuli hyvän olon tunne.

Ravintolassa nautittu luusoppa teki kylläisen, itse-tuntoani kohottavan vaikutuksen, ja kun vielä pers-taskussa jökötti uuden uutukainen Hohnerin huuli-

harppu, niin mikäs oli lähteissä ajelemaan kotisuuntaan. Pyörän polkimet tuntuivat olevan hyvässä rasvassa, joten matkakin alkoi taittua kuin rasvattuna. Taakse jäivät Viipurin linna, Hiekka, Sorvali ja Kivisilta. Hietalan harjulle noustessa oli kiivettävä ylös jyrkkää Itkevänkallion mäkeä. Nimensä paikka oli saanut siitä, että entisaikaan kalliolla maantierosvot käyttäsivät saalista ja hyökkäsivät sitten uhrin kimp- puun mäessä, josta ei päässyt pakoon. Näin rosvo- tekivät Viipuriin vihille menevälle morsiusparillekin. Sulhanen surmattiin ja häärahat ryövättiin morsia- men jäädessä kalliolle itkemään. Siitä nimi Itkevän- kallio. Niinpä aina hiukan puistatti paikkaa ohittaes- sa.

Tämä mäki nyt sitten noustiin ja sen verran hen- gästytti, että mäen päällä teki mieli hiukan huilata. Huilata piti, ja muutenkin: pitiähän myös päästä ko- keilemaan uutta peliä. Panin pyörän syrjälleen, is- tahdin kiven päälle sekä vetäisin pelin taskustani ja huulille vaan. Tavoittelin muoti-iskelmiä Ilta Kan- naksella ja Sirkka-Liisa ja lyhyen musisointini päät- teeksi soitin osaamani Syysunelman.

Pelikokeilu kesti vain hetken, sillä jotenkin paloi halu päästä näyttämään uuden uutukaista peliäni ko- tikyläläisille. Laskettelin alas mäkeä Tienhaaran kes- kustaa kohden ohittaen oikealle jäävän Tienhaaran Kattohuopatehtaan ja vasemmalle jäävän valssimyl- lyn.

Matka taittui huristellen Tienhaaran viiden tien ris- teykseen, josta maantie jatkui loivasti kaartuen Me-

rijoen lentokentän vieritse Haminan suuntaan. Pienempi tie jatkui suoraan Vahvialaan. Kolmas tie kaartui jyrkästi oikealle ja vei rautatieasemalle sekä edelleen myös Lappeenrantaan. Neljäs suuntahan oli Viipuri, josta olin tulossa ja sitten se viides tie vei vasemmalle Moskovaan. Se Moskova oli lisänimi Tienhaaran työväenyhdistyksen toimitalolle. Nimitely kyllä loppui siihen, kun työväen miehet olivat rintamassa nimittäjien kanssa. Mutta aikansa kukaan, niin näitä muistelukin.

Jatkoin matkaani ilman, että olisin liiemmin kiinnittänyt huomiota Merijoen lentokentän tapahtumiin. Lentokenttä ei ollut mitenkään vilkkaassa käytössäkään, rintamalla kun oli asematavaihe. Sotilaita oli kyllä majoitettuina kentän asumuksiin. Siellä tiedettiin pidettävän myös nurkkatansseja, joihin meitä lähikylien poikia ei ymmärrettävästi kutsuttu. Paitsi tietenkin naispuolisia ja tiedettiinhan Tervajoen likojenkin siellä käyvän vierailulla. Eräskin Esteri sai siellä soltuilta kuutamorakkautta niin yltäkylläisesti, että evakkoon lähtiessä paidasta napit sinkoivat kun vyötäry kasvoi kasvamistaan. Vaan hänpä saikin muistoksi tuuditeltavaa yksinäisten iltojensa seuraksi, sotamiehestä kun ei kuultu sen koommin, mitä nurkkatansseissa tavattua tuli. Että tällaistaikin sattui ja tapahtui; itku se saattaa tulla pienestäkin ilosta.

Portinhoikan kujan jälkeen olikin sitten enää ajettava Rasalahden kylä ja sen jälkeen seuraavan pitkän suoran jälkeen tultiinkin Hoikanperään.

Lasketeltuani alas Huuhonmäkeä kansakoulun ohi päätin piipahtaa sisälle Kujalan kahvilaan, jossa hie-man kokeilisin uutta peliäni. Tarjoilijana oli tervajokelainen Aholan Sirkka-Liisa. Niinpä kohteliaana miehenä, jollaisia soittajien yleensä tiesin olevan, valitsin jo Itkevänkallion mäellä harjoittelemani muotikappaleen ”Sirkka-Liisa”.

En kuitenkaan ehtinyt kovinkaan paljon esitellä soittotaitoani ja uutta huuliharppuani, kun tarjoilija hyvin epäystävällisesti huomautti:

- Tääl ei saa soittaa.

- No mitä helvetti! On teil ja säännöt. Ramahvonnii kyl saap ränkyttää illat pitkät. No senko annatte sen pauhata. Mitäs se miul.

Olin loukkaantunut moisesta. Mutta suuttuakaan ei pahemmin voinut, sillä olihan Kujalan kuppila paikkakunnan ainoa kokoontumisaika. Tosin ohjelmistostani poistin välittömästi moisen kappaleen, joka tarkemmin ajateltuani ei sittenkään ollut erikoisen hyväkään. Päinvastoin se herätti jopa inhon tunteita. Pois sellainen. Kappale ”Sumujen silta”, jossa oli sanat ”Hyv’ yötä jää nyt rakkahin, eronhetki jälleen saa” jne oli muotikappale sekin ja sen otin ohjelmistooni.

Kirjoitus on ote Hannu Koskelaisen uutuuskirjasta ”Evakkopojan kujanjuoksu”, joka perustuu hänen kokemuksiinsa sota- ja evakko- vuosilta 1939-1948. Kuvitettu 235 s. Ovh 105,- + postimaksu.

Hannun parhaista sävellyksistä ja sanoituksista on tehty uusi kooste 20 KAUNISTA MUISTOA. Mukana on myös uutuuksia, kuten Hiekkalinn, Muis-

tojen rannalla ja Erämiehet ry. Solisteina mm. Ilkka Hemming, Erkki Eräs ja Simo Salminen. CD-levyn kansikuva on Tervajoelta. Ovh 120, + postikulut.

Hannun edellistä kirjaa OHITUSLEIKKAUS on vielä jonkin verran saatavissa. Kirja on omaan kokeemukseen perustuva kertomus sydämen ohitusleikkauksesta ja siitä toipumisesta v. 1997.

Kirjassa on 88 sivua, ovh. 40,- + postikulut.

Kirjoja ja levyjä saa kirjakaupoista ja joidenkin markettien musiikkiosastoilta tai suoraan

Hannu Koskelainen, Lankilantie 71, 06450 Porvoo, puh. 019-549 504.

Pauli Vainikka in memoriam

Pyhäinpäivänä meidät saavutti viesti, että Pauli Vainikka on menehtynyt pitkäaikaisen sairautensa seurauksena. Hän kuului sukuseuramme perustajiin ja toimi johtokunnassa lähes kaksikymmentä vuotta. Pauli syntyi Vahvialan Tervajoella joulukuussa 1924. Koulutukseltaan hän oli agrologi ja teki suurimman osan työurastaan Keskusosuusliike Hankkijan palveluksessa, josta jäi rintamamieseläkkeelle 1986.

Pauli Vainikka osallistui jatkosotaan rintamajoukoissa ja oli kesällä 1944 mukana mm. Talin-Ihantalán torjuntataisteluissa, jossa haavoittui.

Sosiaalisena ja aikaansaavana henkilönä hänet tunnettiin sekä agrologien että muiden yhdistysten aktiivisena jäsenenä. Hän toimi mm. Helsingin Palveluskoiraharrastajat ry:n hallituksen jäsenenä, puheenjohtajana ja sittemmin seuran kunniajäsenenä. Koskelaisten Sukuseuran juhliissa Pauli oli itseohjelmittu ohjelman järjestäjä ja juontaja, minkä lisäksi hän toimi useiden kesäretkien ja kotiseutumatkojen järjestäjänä ja matkojen vetäjänä.

Pauli Vainikka sai Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan 1 lk mitalin 1986 ja Karjalan Liiton hopeisen ansiomerkin vuonna 1993.

Jäämme kaipaamaan Paulin aina hyväntuulista ja valoisaa olemusta.

Elämää sotavuosina Ongella

Saimme keväällä 1942 pika-asutustilan Porvoon maalaiskunnan Kaarenkylästä. Olin silloin alle viisitoistavuotias. Kesä oli lämmin. Maataloustyöt lannan levityksineen, äestyksineen ja kylvöineen oli tehty. Kesäkuun puolella, yhtenä lauantaina isä kysyi, että mennäänkö ongelle Ruokjärvelle. Kävi minulle. Saunassa käynnin jälkeen lähdettiin.

Isäni Matti
Koskelainen

Ruokjärvi sijaitsee Porvoon maalaiskunnan ja Poronisten pitäjän rajalla. Matkaa sinne oli kolmisen kilometriä. Käveltiin kiirehtimättä, aurinko oli vielä korkealla. Rantaan saavuttuamme kävimme hakemaan onkivapoja. Tiheikössä kasvoi pitkiä, hoikkia koivun vesoja, joista taitettiin kevyet onkivat.

Mukaan olimme varanneet karhunlankaa siimaksi, pullonkorkkia kohoiksi, tyhjistä kumiliimatuubin kuoresta lyijyä painoksi sekä ongenkoukkuja. Lähtiessä oli kaivettu matoja purkkiin. Onkien valmistaminen pientä mieluista näpräämistä.

Kun onget oli saatu valmiiksi, oli aurinko jo aika alhaalla. "Iltasyönti alkaa", sanoi isä. Onkiminen aloitettiin vanhan kalamajan kohdalla. Kun heilautin siiman suuren kiven kupeeseen ja mat putosi veteen, oli kala heti koukussa. Ahvenet ottivat ahnaasti onkeen. Illan alkaessa hämärtyä meille oli kertynyt jo melkoisesti saalista.

Onginnan aikana olimme vähitellen siirtyneet järven tunkevan niemen kärkeen. Hämärän alkaessa isä oli katsonut sopivan nuotio- ja yöpymispaikan. Keräsimme risuja ja puuta nuotiota varten.

Oli leppeä kesäiltaa. Nuotio paloi ja hiilloksen lämmössä paistoimme tikun päässä saaliiksi saamiamme ahvenia. Kalat maistuivat vaikka paistuivat välillä karrellekin.

Ilta tummui, puut ympärillämme muodostivat nuotion palaessa varjoja. Järvi hävisi varjoihin joskus pientä kimallusta näyttäen. Nuotiolla istuminen loi mieleenpainuvan tunnelman.

Minulla ei ollut aikaisempaa kokemusta ulkona yöpymisestä. Yön pimetessä ilma viilentyi. Olimme keränneet havuja nukkumapaikkojen pehmusteeksi.

Isä laittoi nuotioon paksumpia puita ja kehotti nukkumaan, aamulla noustaisiin varhain ongelle. Ensin uni ei tullut millään, mutta aikani nuotiota tuijotettuani nukahdin.

Aamulla isä herätteli: "On aika lähteä ongelle." Noustuani huomasin, että hän oli laittanut takkinsa päälleni peitoksi. Isä sanoi, että olin yöllä ollut viiluissani, itse en kyllä siitä muistanut mitään. Nuotio oli jo sytytetty. Aurinko teki nousua ja järven pinnalla näkyi vielä usvaa. Paistoimme nuotiolla ahvenia ja niitä syödessämme usva haihtui järveltä.

Aloitimme onkimisen, ahven otti hyvin. Saimme niitä runsaasti, joukossa monta hyvän kokoistakin. Aurinko nousi ja ilma lämpeni. Oli sunnuntaiaamu ja tulossa lämmin päivä. Oli mukava kävellä kotiin, kun tuomisena oli runsas saalis. Päivällä syötäisiin ahvenkeijtoa.

Pekka Koskelainen

Sipilän kylän oma kirja

Sipilän kylä Karjalassa, Vahvialan kunnassa, kirkon kupeessa, on nyt saamassa oman kyläkirjansa. Jos sinulla on omakohtaisia kokemuksia ja muistoja, jotka liittyvät Sipilän kylän historiaan, olisi kiva saada niistä kertomuksia tai valokuvia.

Muistelmat ja kuvat voisivat olla esim. pyhäisistä kirkkomatkoista, kouluajoista, vierailuista Sipilään, evakkomatkaista tai vaikkapa kosiomatkoista Sipilään. Tämän kaiken me voimme tallentaa kirjaan muistoksi tuleville sukupolville.

Kaiken tämän toivotaan olevan perillä tämän vuoden loppuun mennessä osoitteessa:

Antero Antin
16200 Artjärvi

Koskelaiset

Vast. toimittaja Heikki Koskelainen
Leppisaarentie 10 C
00830 Helsinki
puh. 09-755 33 57, 050-56 34 065
heikki.koskelainen@kolumbus.fi

Toimittaja Pekka Koskelainen
Vuorenpaikkatie 5 B 132
00820 Helsinki
puh. 09-786 380, 0400-918 375

Paino Formato Oy, Porvoo
Julkaisija Koskelaiden Sukuseura ry
Tilausmaksu 50 mk sisältyy jäsenmaksuun
Pankkitili Merita 126230-518535